

De Vilde Blomsters Dag i Norden 2011

Erik Hammer

Jubilæum for De Vilde Blomsters Dag i Norden

Søndag den 19. juni afholdt Dansk Botanisk Forening De Vilde Blomsters Dag i Norden. Også i år var arrangementet i samarbejde med de botaniske foreninger i Sverige og Norge samt de botaniske miljøer på Grønland, Island, Færøerne, Åland og Finland, hvor man ikke har botaniske foreninger.

Efter starten i 1987 er dagen markeret med et stort antal ekskursioner landet over hvert år siden. Derfor var 2011 noget særligt, idet vi jo så i Danmark kunne notere 25 års jubilæum for De Vilde Blomsters Dag. Ligeså glædeligt var det, at det nordiske samarbejde om dagen, som påbegyndtes i 2002 ligeledes i år kunne markere et jubilæum. Det var 10. år i træk. Siden det nordiske samarbejde indledtes har dagen skiftet navn til De Vilde Blomsters Dag i Norden. I år var der samlet set ca. 445 ekskursioner i Norden med ca. 8.500 deltagere. Antallet af ture varierede stærkt i de forskellige lande fra 1 i Grønland til 174 i Sverige.

De danske ture i tal

I Danmark afholdtes 89 ture mod 98 i 2010. I programmet i URT og på foreningens hjemmeside fremgik det, at der var 87; yderligere 2 ture afholdtes, men kom først efterfølgende til vort kendskab og nåede derfor ikke med i programmet. Igen i år kunne vi glæde os over, at turene var spredt over hele landet. Det havde dog været ønskeligt med lidt flere ture i København-

Lynæs Bakker. Foto: Peter Vestergaard.

sområdet. I år deltog 2.238 personer fordelt på 2.114 voksne og 124 børn. De tilsvarende tal for 2010 var 2.285 personer fordelt med 2.135 voksne og 150 børn. I gennemsnit svarer det til, at der i år deltog 25 mod godt 23 personer sidste år. Deltagerrekorden blev sat i 2009, hvor ca. 2.500 deltog. Ligesom sidste år var der konkurrence fra Dansk Møllerforening, der samme dag arrangerede Dansk Mølledag. Af de 89 ture var 44 formiddagsture, 40 foregik om eftermiddagen og 3 var aftenture. Der er en klar tendens til, at antallet af aftenture falder. Af de 89 ture havde langt de fleste (67) en varighed af omkring 2 timer, 15 varede mellem 2,5 og 3 timer, mens 6 på grund af specielle forhold havde en længde af 4 timer eller derover.

Magiske planter og høslet

Da der ikke er noget fælles tema for turene på De Vilde Blom-

sters Dag i Norden, så tilrettelægges turene meget forskelligt, men langt de fleste er mere eller mindre traditionelle. Man bevæger sig ad en forudbestemt rute og undervejs får man sat navne på en del både almindelige og mere sjældne arter. Man hører om bestøvningsforhold, er de giftige, spiselige, tidligere og nuværende anvendelse, naturpleje og meget mere.

Et eksempel herpå er Anne Louise Møllers og Anne Vibesens tur til Tange Bakker ved Ribe. ”Folk var generelt meget tilfredse. Stedet var velvalgt: Det ligger tæt på Ribe og er et sted, hvor folk ofte selv går tur, derfor var der stor interesse i at få noget at vide om området.” ”Det er ikke de sjældneste arter, der står i Tange Bakker, men til gengæld lærte folk de planter, som de tit støder på, og det virkede de godt tilfredse med. Spørgelysten var stor. Vi overskred tiden med en halv time, hvilket vel er et godt tegn...”

Et andet eksempel er Rikke

Milbaks tur til Trylleskoven ved Solrød Strand. ”Grønt Råd havde taget initiativ til at søge midler hos Rotary Solrød til indkøb af Flora i Farver, som blev udleveret til turens deltagere. Brug af flora blev introduceret, og derefter gik vi på udkig efter de magiske planter på nyplejet hede og strandoverdrev. Vi sluttede af med en bestand af mere end 50 Alm. Månerude, og med fortællingen om, hvordan planter indsamlet på Vålborgsnaat blev brugt som værn mod onde magter, og hvordan det nogleformede blad efter sigende skulle kunne åbne alle døre for sig. Det var dog dengang planten var almindelig. Nu må vi nøjes med at møde den på Trylleskoven Strand. DN var vært med frugt og drikke efter arrangementet. Et par regnskyl fik ikke forsamlingen til at fortrække – stor tilfredshed”.

Atter i år var der ture mod høslæt som spændende element. John Bang Jørgensen ”havde fornøjelsen af at have debut som leder på en blomstertur. Det var nu heller ikke så svært, da jeg efter flere års slid med le og botanikbøger, kunne fremvise eng, som ikke fandtes for få år siden. De 15 deltagere havde vist en hyggelig tur, og de fik fremvist en masse salttålen-

Tversted. Foto: Birthe Kristensen.

de/afhængige planter. De så Slange-tunge, Gul Frostjerne, et tæppe af Kællingetand, kommende Soloje-Alant, Strand-Vejbred, Strand-Kvæn og en masse andet. Ikke mindst måtte jeg fortælle om Eng-Klaseskærm, som slåningsprojektet i særlig grad var rettet imod. En anden ting, som blev fremvist med stolthed, var 3 Kodfarvet Gøgeurt, som var dukket op af den blå luft”. ”Da det trak op til uvejr (som dog ikke blev til noget), trak vi op i haven, der var fuld af ”ukrudt”.”

Kværkeby. Foto: Jon Feilberg.

Et par arrangementer varede adskillige timer. Kombinationen af Dansk Mølledag og De Vilde Blomsters Dag i Norden havde fået Marianne Krag Petersen fra Danmarks Naturfredningsforenings ejendom Skovsgaard på Langeland til at afholde en tur i samarbejde med Skovsgaard Møllelaug og Langelands Biavlerforening. Arrangementet var fra klokken 11.00 – 16.00.

”Emner var aktiviteter ved møllen: Kværne korn til mel, bage snobrød, slynge honning og se på vores blomstrende overdrev ved Skovsgaard Voldsted. Gæsterne kom sivende i lobet af dagen – og ikke kun for at se på blomster.” Det tiltrak 80 voksne og 12 børn.

På Naturcenter Herstedhøje, Albertslund havde Anne-Marie C. Bürger atter i år lavet en velbesøgt udstilling af planter: ”I alt 107 plantearter blev indsamlet fredag-lordag op til udstillingen på Naturcenter Herstedhøje. Størstedelen af lordagen gik med at putte planterne i passende marmeladeglas, få arterne stillet op samt skrive små sedler med historier. Om lordagen fulgte 18 voksne og 4 børn opbygningen, og en af de

Tibirke Bakker. Foto: Hans Wernberg.

voksne kom tilbage flere gange og stod og kiggede fortryllet på skærmpflanterne.

Jeg har efterhånden oplevet mange få aha-oplevelser når forskellige, men nært beslægtede arter bliver stillet ved siden af hinanden. Selvom det er 4. år, der udstilles, kan jeg konstatere, at der kun var 25 af sidste års sedler, der kunne genbruges! Og selvom det er et stort arbejde med de håndskrevne sedler, er det også meget givende, og noget der gør, at man virker helt vildt klog resten af året, når man slynger om sig med små søde historier om denne og hin plante.

Nogle af gæsterne havde god tid. De tog billeder, tog noter og ville gerne snakke. En havde specifikt rejst efter udstillingen, fordi der var tid til at fordybe sig

To turister fra Belgien på 2 ugers naturrejse i Danmark dvælede ved stedet og udstillingen, og selvom plantevækslerne kun var på dansk, syntes de godt om konceptet. Af andre kommentarer på dagen var "Rigtig fin udstilling", "Nu har jeg taget et hæfte, og så må jeg se om jeg kan finde 130 arter", "Kommen smager virkelig af kommen - tænk sig at den vokser vildt i Danmark" og "Godt at kombinere med

cykeldagen og noget regnvej, så vi kan krybe i le undervejs og kigge på planter i det tørre".

Arrangementet, der varede fra 11.00 – 17.00, tiltrak 77 voksne og 34 børn, hvilket gjorde det til det mest velbesøgte af de 89 ture/arrangementer. Samtidig var det også det, der tiltrak flest børn.

Mange og få deltagere

Af andre meget velbesøgte ture kan nævnes Trine Sørensens tur til Bjergskov Overdrev i Sønderjylland med 80 deltagere. Bettina Hjortshøj Dam Andersen og Mathilde Boesen havde 75 deltagere på deres tur til Doverkil, Boddum i Sydthy: "En rigtig god dag med mange deltagere. Jeg anser de mange fremmodte som et udtryk for, at der forekommer en stigende interesse og lyst at komme ud i naturen og også benytte sig af arrangerede ture.

Turens destination var sikkert også af betydning for de mange fremmodte, da området normalt er lukket for offentligheden, og da der sidste år blev foretaget et stort plejeprojekt med rydning af skovvækst. Det er dage som "vilde blomsters dag" offentligheden

skal have mulighed for at se sådanne områder og samtidig få fortalt, hvorfor der ikke er adgang, og hvorfor der bruges penge på pleje. Men i hvert fald positivt at der er så stor interesse! Det giver bestemt grundlag for at arrangementet kan fortsætte".

Jon Feilberg havde 70 med til Kværkeby Fuglereservat ved Ringsted. Samme antal var mødt op til Niels Faurholdts og Rudy Burmeisters tur til Fakse Kalkbakke. På 6 ture var der desværre under 5 deltagere.

En af de ting, der spiller en stor rolle i forbindelse med De Vilde Blomsters Dag i Norden, er vejret. Megen blæst og ikke mindst regn holder mange hjemme. I år vekslede det meget, men de fleste ture blev gennemført i tørvej og flere steder i solskin. Ian Heilmann: "Mens det osregnede i Skagen, var der mirakuløst tørvej og endda solstrejf over Råbjerg Hede i de par timer, turen varede".

Nogle måtte dog døje med regnbyger. Jan Pedersen: "Antallet (13) skal ses i sammenhæng med kraftige byger forinden, og en del torden, der netop drev endeligt over et kvarter for turen skulle begynde. Få byger på turen, men godt humor."

Skal De Vilde Blomsters Dag i Norden have succes, så er vi meget afhængige af omtale i forskellige aviser, ugeaviser, foreningsprogrammer, turfoldere mv.

Der er meget stor forskel på, hvordan det lykkes. I Nordjyske Stiftstidende bragte man få dage før arrangementet en stor artikel med omtale af Dansk Botanisk Forenings ejendom i Hammer Bakker nord for Aalborg som optakt til De Vilde Blomsters Dag i Norden. I den forbindelse var der en samlet omtale af alle Nordjyske ture med mødested, tid og leder.

Spjarup. Foto: Westy Esbensen.

Flere turledere beretter om succes med at få turene omtalt, mens andre kan fortælle om, hvor svært eller umulig det er at få omtalen med. Specielt de ture, som arrangeres i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, lykkes det ofte at få omtalt via annoncer i de lokale medier.

Hvor er naturen smart

Som koordinator af De Vilde Blomsters Dag i Norden så er det altid med spænding, at man ser frem til turledernes evalueringer. Er arrangementet forløbet så positivt som håbet? Her bringes et udvalg af kommentarer:

”Der var ingen botanikere med på turen, men en blanding af naturinteresserede turister og lokale. Vi fandt kantareller i skoven, så blandt andet på laver på klitheden, så på Sandkryb i de udleverede botanikerlupper på strandengen, Strand-Kvan i rørsumpen, talte Stilk-Månerude i den grønne klit, Kær-Svovlrod ved dammen (Svallehalen, som huserer på Læso pt. så vi desværre ikke) og diverse orkidéer og kodøende planter i mosen”. ”Den Sandkryb er da utrolig smuk i forstørrelse”, ”Hvor er her da mange forskellige arter”, ”Hvor er naturen smart

(sagt efter beskrivelser af bestøvnings-syndromer, kodøende planter, livsformen lav og meget andet)”.

”Dejlige tur men kun 10 deltagere. Vi fandt alt som kunne forventes og lidt til undervejs”, ”En af de 13 deltagere havde deltaget i alle 3 Stevns-ture, og fik fuld valuta for pengene”.

”Selvom arrangementet efterhånden må konkurrere med mange andre arrangementer på netop samme dato, ser det ud til, at det stadig kan trække folk til. Der kom nogle fra Langeland og Nyborg-området, og nogle havde allerede været til DVBD-arrangement om formiddagen. Mange havde været med andre år og fortalte mig, at de havde brugt folderen med afkrydsningen af sete planter flittigt. Men desværre tror

jeg ikke, at det giver mange nye medlemmer. Folk var som sædvanlig meget interesserede og noterede flittigt ned under hele turen”

”Hvor er det godt, at du fortæller så meget om planterne, det er meget nemmere at huske dem så”, ”Det var min kone, der trak mig med, men det fortryder jeg sandelig ikke, det var spændende”.

”Jeg havde på forhånd lavet en chekliste over de arter, som Naturcentret har registreret + de arter jeg fandt på en forekursjon. Vi fik også tid til andet end planterne: Et højdepunkt var, da vi i solskin på engen mellem Træolekrone og Plettet Gogeuert, så Mose-Perlemorsommerfugl, som søgte nektar i Kragefodblomster og med ikke mindre end 3 hvepsevåger svævende over vore hoveder. Traditionen tro sluttede vi at med at servere kage til den medbragte kaffe”

”Det var en herlig tur, fine folk, klar sol og meget vind, det skønne langtrukne forår gjorde, at nogle urter knapt bar blomster, men alle blev optagne af, at finde nogen, der alligevel gjorde... Der var tilfredshed med at inddrage geologi og den økologiske sammenhæng med hvilke planter vi fandt hvor, samt de elegante tilpasninger hver eneste art udviser til klimaet”

”En rigtig god dag med mange deltagere. Jeg anser de mange fremmødte

Spjarup. Foto: Westy Esbensen.

som et udtryk for, at der forekommer en stigende interesse og lyst at komme ud i naturen og også benytte sig af arrangerede ture. Turens destination var sikkert også af betydning for de mange fremmødte, da området normalt er lukket for offentligheden, og da der sidste år blev foretaget et stort plejeprojekt med rydning af skovvækst. Det er dage som "vilde blomsters dag" offentligheden skal have mulighed for at se sådanne områder og samtidig få fortalt, hvorfor der ikke er adgang, og hvorfor der bruges penge på pleje. Men i hvert fald positivt at der er så stor interesse! Det giver bestemt grundlag for at arrangementet kan fortsætte"

"Turen foregik i et meget fint sommerhusområde, og deltagerne var overvejende almindelige sommerhusbrugere. Stor tilfredshed med at blive opmærksom på de vilde planter i "deres" område, som de ellers kender så godt, og også stor interesse for den lille folder om de 130 plantearter"

"Nogle vidste noget om planter i forvejen. Vi lagde meget vægt på de almindeligste, dem man ser på sin vej i naturen", "Vi havde en fantastisk dag med både botanik og naturpleje. Der var blot alt for få deltagere"

"På forekursjonen kunne vi kon-

Kongerslev Hede. Foto: Dorte Sørensen

statere en større bestand af kæmpebjørneklo, som Anne meddelte ejeren. På selve dagen var planterne skåret ned efter forskrifterne og det meste af biomassen fjernet fra stedet. Ganske efter Syddjurs Kommunes forskrifter og et godt og positivt pædagogisk eksempel på et godt samarbejde".

Personlig rekord

"Super dejligt vejr, som nok forklarer personlig rekord i fremmøde. Der var forskellige niveauer og nogle få hardcore botanikere, som bare skulle ud og udforske den fantastiske mose (og fandt

Stivtoppet Rørhvene ved lejligheden). Folk var meget interesserede (tog endda notater) og virkede begejstrede. Og det lod til at nogle stykker godt kun finde på at gå tur for sig selv i mosen igen. Snakken gik både på planter som indikatorer, padder, naturpleje, bekæmpelse af kæmpebjørneklo og hvor sode Galloway-koer er. Det bliver snart ikke hyggeligere. Det ser for resten ud til at folk ikke tager det der med gummistøvler alvorligt nok, men de fulgte med alligevel"

"Fraværende tilslutning kunne måske forklares med manglende omtale i lokale medier", "Mange vidunderligt engagerede deltagere. Desværre havde jeg så travlt med planterne, at jeg glemte den snaps, jeg ellers flere gange lovede deltagerne undervejs"

"Den bedst besøgte tur vi har haft på De Vilde Blomsters Dag her i Kolding-området, og vi har holdt ture her i 10 år! Skamlingsbanken er også et særdeles velkendt sted, og at vi lokkede med store mængder af orkideer, samt det fine vejr har vel været nogle af årsagerne til det gode fremmøde. Og så håber vi også, at naturinteressen er for opadgående."

"Startede i regn, men god tur og udbredt tilfredshed hos deltagerne. Det lave antal hænges givetvis sammen med vejret"

Møn. Foto: Jon Feilberg.

Kongerslev Hede. Foto: Dorte Sørensen.

”Jeg tog udgangspunkt i FN’s skovår og besøgte en privat naturskov, som vi sammenlignede med den først-ligt drevne statsskov, hvor jeg selv har været skovfoged?”.

”Oplevelse af misforstået naturpleje. De dejlige kvan planter, som i mange år har været på stedet var gået til, på grund af bjørneklo bekæmpelse. Det var ærgerligt at se, og jeg blev sur. Jeg har hørt om lignende eksempler fra Nordjylland. Som brændevinsamator er det dobbelt ærgerligt?”

”Fuglereservatet trak en del folk, da det normalt er lukket for offentligheden”, ”Turen blev afskåret med en halv time på grund af skybrud?”.

Man kan dog også komme ud for lidt af hvert på De Vilde Blomsters Dag i Norden. Således beretter Tino Hjorth Bjerregaard fra turen til Hammershus, Bornholm: ”Dog var der en lille uheldig episode. En af deltagerne, faldt bevidstløs om pga. sukkersyge...! Der var en pensioneret polititjent til stede, som øjeblikkeligt tog styring i forhold til førstehjælp. Vedkommende vågnede igen med det samme og kunne fortælle, at det var sukkersyge. En af deltagerne blev sendt af sted til kiosken for at hente juice og chokolade. Personen beroligede mig og de øvrige deltagere om, at han var OK og at vi

bare skulle fortsætte. Han blev tilbage sammen med en ven, der var kort med til Hammershus. Stemningen blev fin og vi fortsatte en god tur”.

Og så den noget mere positive: ”Som en krolle på dagen i år, fandt jeg ugen efter ud af, at en gammel date også havde været med. I første omgang kunne vi ikke genkende hinanden, men hende der ledede arrangementet, mindede ham så meget om mig, at han efterfølgende gik på nettet for at finde ud af, hvor jeg var henne i verden. Han fandt mig. Jeg skal dog lige bemærke, at det tog mig noget tid

ugen efter, for jeg kom i tanker om, hvem han var. Det var en, jeg datede for 10 år siden og kun et par gange, inden det lob ud i sandet. Men vi har da her efter den genoptagne kontakt haft nogle hyggelige mail-korrespondancer... Sjovt som fortiden overraskende toner frem, når man aller-mindst venter det”.

PR for planterne

I forbindelse med De Vilde Blomsters Dag i Norden 2010, fik Dansk Botanisk Forening fremstillet et par nye materialer til turlederne til uddeling. Det drejede sig først og fremmest om folderen: 130 planter på din vej. I den er der små illustrationer af planterne og et skema, så man kan afkrydse, hvilke planter man møder på 5 ture. Folderne, der er udgivet med støtte fra Friluftsrådet, er blevet overordentlig godt modtaget af deltagerne på turene. Denne folder er atter i år uddelt. Den er blevet godt modtaget, og flere har bedt om yderligere til undervisningsbrug.

De Vilde Blomsters Dag i Norden er suverænt Dansk Botanisk Forenings største PR-

Østerådalen. Foto: Terkel Arnfred.

Grønnestrand ved Thy. Foto: Marianne Fisker.

arrangement og kan slet ikke gennemføres, hvis ikke et meget stort antal af foreningens egne medlemmer samt naturvejledere, DN-afdelingsmedlemmer, medarbejdere i Naturstyrelsen, kommuner, forskellige museer m.fl. vederlagsfrit stiller deres eksper-

tise til rådighed for den gode sag. Dansk Botanisk Forenings bestyrelse ønsker at takke de omkring 130 eksursionsledere, der på fornem vis gjorde afholdelsen af De Vilde Blomsters Dag i Norden 2011 mulig. Vi ser frem til et godt samarbejde også i 2012.

Hvert år uddeler turlederne PR-materiale om Dansk Botanisk Forening med tilbud om introduktionstilbud om medlemskab af foreningen for kun 150 kr. hvilket inkluderer samtlige årets numre af medlemsbladet URT. Som tidligere år har det også i 2011 ført til en øget medlemsfremgang. Dansk Botanisk Forenings bestyrelse vil gerne benytte lejligheden til at byde de nye medlemmer velkommen i foreningen.

Fra den 18. – 21. august 2011 mødtes repræsentanter for Norsk-, Svensk- og Dansk Botanisk Forening på Molslaboratoriet i Nationalpark Mols Bjerge for bl.a. at evaluere årets arrangement i de forskellige nordiske lande og koordinere det fremtidige samarbejde mellem foreningerne. Et samarbejde alle ønsker at fortsætte og udbygge. Næste års møde bliver i Sverige.

På mødet besluttedes det, at **De Vilde Blomsters Dag i Norden 2012 bliver søndag den 17. juni.** Reserver allerede nu dagen.

Har du lyst til at være turleder på De Vilde Blomsters Dag i Norden 2012, så bedes du snarest henvende dig til undertegnede. Her kan du også få yderligere oplysninger. Det er bestemt ikke nødvendigt at være superbotaniker.

Kontakt koordinator Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj, tlf. 20825341 eller mail: famham@live.dk